

der da at være en stor Anledning til ikke at sætte Straffen altfor høi for de Misbrug, som en iøvrigt velgrundet og for Staten høist gavnlig Døer for en religiøs Overbeviisning kan komme til uforvarende at indvilde den Enkelt i.

Orsted: Jeg skulde under visse Betingelser være aldeles enig i, at Udkastets § 8 udgik, men jeg troer ikke, at den kan udgaae, naar der ikke sættes en anden istedet. Det synes, at en ny Presselov maa fuldstændigt optage eller dog henpege til alle Forbrydelser, der kunne begaaes ved Pressen, og den vilde saaledes udelukke enhver Bestemmelse om dem, der raadede til Forbrydelse, hvor den slet ikke talte herom. Jeg troer derfor, at man vil behøve Paragrapherne, hvis man ikke vilde optage en anden Bestemmelse, som jeg troer vilde være meget hensigtsmæssig og vilde gjøre flere Paragrapher i Udkastet overflødige, nemlig at man, efterat have givet visse særegne Bestemmelser angaaende Forbrydelser, der kunde udøves ved Pressen, fastsætte, at, hvis der ellers ved Pressens Hjælp foregik Noget, der efter de almindelige Love var en Forbrydelse, saa vilde disse almindelige Love derfor gjælde. Da behøvede man ikke nogen særegen Lov, som sagde, at de, som raadede til Forbrydelser, skulde straffes, fordi det forstaaes af Lovens almindelige Bestemmelser, og man vilde undgaae adskillige Tvivl, som ere opstaaede i Anledning af det forelagte Lovudkast, saa at, dersom man antog en saadan Bestemmelse, vilde ogsaa § 9 aldeles bortfalde; thi det vilde da være klart, at, dersom Noget raadede til forfatningsstridige Forandringer i Forfatningen eller til Attentat mod Kongen eller til andre saadanne Forbrydelser, som kunne henføres under § 9, vilde han blive straffet derfor efter de almindelige Love, og jeg troer derfor, at det i sig selv vilde være rettest, at der ikke gives en særegen Bestemmelse derfor. Jeg troer i Særdeleshed, at der vilde opstaae mange Forviklinger, hvis man vilde vælge saadanne særegne Bestemmelser om disse Gjenstande, som af Udvalget er foreslaæet. Dette gjælder allerede om § 8, hvor Udvalget har foreslaæet den Forandring i Udkastet, at man istedetfor, at det dert hedder: „den, som raader til en Forbrydelse, ansees med den for samme i Lovgivningen fastsætte Straf, dersom Forbry-

delsen derefter kommer til Udførelse“ — skulde sætte: „den, som osv. dersom Forbrydelsen som beviislig Følge deraf kommer til Udførelse“. Jeg vil indrømme, at det i Udkastet brugte Udtryk er altfor udstrakt, og at det vilde være urigtigt, hvis det fortolkedes bogstaveligt, saa at det var nok, naar der var raadet til en Forbrydelse i et Skrift, at denne derefter kommer til Udførelse, uden at der er Spørgsmaal om Sammenhængen mellem den virkelige Forbrydelse og den fra Pressens Side givne Tilskyndelse. Men, dersom man paa den anden Side finder, at den Forbrydelse, der er begaaet, beviislig skal være en Følge af det givne Raad, fordrer man Noget, som det i Praxis vilde være meget vanskeligt at realisere, og som staaer i Strid med de Grundsætninger, som ellers følges ved at bedømme Forholdet mellem den til en Forbrydelse sigtende Virksomhed og den indtraadte Følge. Naar Noget foretager en Handling, som bestemt indeholder Bestræbelserne for at faae en Forbrydelse iværksat, og der i Virkeligheden vises en Forbrydelse, som fuldkomment svarer dertil efter alle de Omstændigheder, der staae i Sammenhæng dermed, udfordres ikke noget positivt Beviis for, at hien Handling virkelig er Marsag i denne Forbrydelse. Navnligt, hvor der er Spørgsmaal om Raad, Anviisning og andre saadanne Midler, vil man anerkjende det for nok, at den er foretaget af den, man har givet de Raad og den Veiledning, hvorom der er Spørgsmaal, og at hans Forklaring og de øvrige Omstændigheder bestyrke, at hans Forbrydelse er et Værk af de anvendte Bestræbelser, uden at der fordres positivt Beviis for dens Sammenhæng med disse. Det Ord „beviislig“ vilde vistnok lede til, at man skærpede Fordringerne langt udover det, der ellers kan fordres. Naar det ærede Udvalg har meent, at den, som raader til Opstand mod Kongen eller til voldeligt Angreb paa Rigsdagen eller til andre Handlinger, som ere nævnte i § 9, ikke skal i noget Tilfælde, hvor disse Handlinger faae den tilsigtede Følge, straffes paa Livet, men alene med en Straf som efter Ordførerenes Uttring skulde komme Livsstraffen nær, men som dog i Grunden er langt derfra: — troer jeg ikke, at dette har tilstrækkelig Grund,